

CZU: 343(478)(094.4):340.133

<https://doi.org/10.59295/rpijn2025.36>

**MODIFICĂRILE LEGISLATIVE ALE ARTICOLULUI 324 DIN CODUL PENAL AL
RM: O ANALIZĂ COMPARATIVĂ CONFORM NOII REGLEMENTĂRI DIN 07
SEPTEMBRIE 2024**

HÎNCU Ion,

Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul,
student anul IV, Facultatea de Drept și Administrație Publică, Specializarea Drept
Coordonator: Calendari Dmitri, doctor în drept, lector universitar

SUMMARY

This paper compares the new amendments to Article 324 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, which entered into force on September 7, 2024, with the previous provisions, analyzing their impact. The amendments are aimed at eliminating some aggravating factors and adjusting the sanctions for passive corruption, including both increasing and reducing the penalties for certain categories of subjects. The paper emphasizes the threshold of 5000 lei, considered excessive, below which deprivation of liberty does not apply, drawing attention to the potential negative impact on the deterrence of corruption. It also discusses the issue of passive corruption and the negative consequences it has on the state and society, emphasizing the need for stronger measures to prevent and combat this phenomenon.

Keywords: passive corruption, sanction, legislative changes, public person, organized criminal group.

Introducere. Corupția continuă să fie una dintre cele mai frecvente și semnificative provocări cu care se confruntă Republica Moldova de la proclamarea independenței. Pentru a combate acest fenomen, statul, prin instituțiile sale competente, trebuie să dezvolte permanent metodele de combatere și cercetare a corupției și să îmbunătățească legislația în vigoare. Vasile Grejdieru consideră că corupția este una dintre cele mai stringente probleme, mijloc de supraviețuire, pentru unii, și de îmbogățire pentru alții, de toți criticată și de toți practică [1, p.48]. Suntem de acord cu autorul că fenomenul corupției este o problemă majoră a statului nostru și că se pune un accent foarte mare pe criticarea acestei infracțiuni, atât de către societate, cât și de către persoanele reprezentative ale acesteia. Nu suntem de acord cu faptul că **corupția este un mijloc de supraviețuire pentru persoanele care comit această infracțiune**, deoarece se încalcă normele legale și morale care guvernează statul. Corupția nu doar că afectează statul, dar creează și un sentiment de inechitate

în societate. Supraviețuirea înseamnă o cale extremă, însă nu putem vorbi despre supraviețuire în cazul corupției. Există numeroase căi legale prin care o persoană își poate asigura o viață decentă.

La fel, nu putem fi de acord cu faptul că **corupția este practică de către toți**, deoarece, conform Constituției Republicii Moldova, art. 21, prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării. [2]

Discuții și rezultate. La data de 06 iunie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), care a intrat în vigoare la data de 07 septembrie 2024. Conform acestei legi art. 324 din Codul Penal al Republicii Moldova a suferit câteva modificări.

Conform Codului penal RM, modificat la data de 07 septembrie 2024, noțiunea *coruperii pasive* prevede: „Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia”. În continuare vom analiza fiecare element în parte. Conform Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție nr. 11 din 22.12.2014:

„1) **Pretinderea** constă într-o cerere, solicitare insistentă ori într-o pretenție vizînd obiectul remunerării ilicite, care se poate manifesta verbal, în scris sau în formă concludentă, fiind inteligibilă pentru cel căruia i se adresează, indiferent dacă a fost satisfăcută sau nu. În cazul pretinderii, inițiativa aparține în exclusivitate coruptului, adică persoanei publice ori persoanei publice străine, funcționarului internațional ori persoanei cu funcție de demnitate publică. Indiferent dacă este expresă sau aluzivă, pretinderea remunerăției ilicite trebuie să fie univocă, manifestînd intenția coruptului de a condiționa de ea conduita legată de obligațiile sale de serviciu.

2) **Acceptarea** presupune consimțirea sau aprobarea expresă sau tacită de către corupt a obiectului remunerăției ilicite etalat de către corupător. În ipoteza acceptării,

inițiativa aparține în exclusivitate corupătorului. Astfel, acceptarea presupune realizarea unor acțiuni cu caracter bilateral, corelativ. Sub aspect cronologic, acceptarea întotdeauna urmează unei acțiuni săvârșite din partea corupătorului.”

În sensul art.324 alin.(1) CP RM, acceptarea se poate manifesta alternativ, prin următoarele două forme:

a) acceptarea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje, sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului – consimțirea de către corupt a dării de către corupător de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului;

b) acceptarea ofertei ori promisiunii de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului – aprobarea de către corupt a ofertei ori încuviințarea promisiunii de către corupător de a da bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului.

3) Primirea înseamnă luarea în posesie, obținerea, încasare de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului de la corupător (sau de la un terț ce acționează în numele acestuia) și nu se limitează neapărat la preluarea manuală de către corupt a obiectului remunerației ilicite. Primirea poate fi realizată și prin lăsarea bunurilor ce constituie remunerația ilicită într-un loc indicat de către corupător, de unde se vor putea prelua oricând de către corupt.

4) **Extorcarea** se poate realiza prin 3 modalități:

a) punerea victimei în situația care o determină să-i transmită coruptului remunerația ilicită, pentru a preîntîmpina producerea efectelor nefaste pentru interesele legitime sau ilegite ale victimei;

b) amenințarea cu lezarea intereselor legitime sau ilegite ale victimei (nu lezarea efectivă), în cazul în care aceasta nu-i transmite coruptului remunerația ilicită.

c) nesatisfacerea solicitării victimei, astfel încît aceasta este nevoită să transmită remunerația ilicită către corupt, pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale victime.[3]

Prin **persoana publică** conform Codului Penal al Republicii Moldova, art. 123 alin. (2), se înțelege: „funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public;

angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.”

Prin **persoana publică străină** conform Codului Penal al Republicii Moldova, art. 123¹, se înțelege: „orice persoană, numită sau aleasă, care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat străin; persoana care exercită o funcție publică pentru un stat străin, inclusiv pentru un organ public sau o întreprindere publică străină; persoana care exercită funcția de jurat în cadrul sistemului judiciar al unui stat străin.”[4]

În linii generale textul art. 324 alin. (1) CP RM nu s-a modificat, însă se constată o modificare neînsemnată prin eliminarea cuvântului „sale”. Anterior textul legii prevedea „... în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia” la moment norma prevede „... în exercitarea funcției sau contrar acesteia”.

Nota de fundamentare la proiectul de lege cu privire la modificarea art. I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) nu oferă o claritate, care a fost importanța acestei modificări.

De asemenea, sancțiunea acestui alineat a fost modificată. În versiunea modificată la 07 septembrie 2024 a articolului 324 alin. (1) CP RM, sancțiunea prevede: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

Înainte de această modificare, sancțiunea prevedea: „se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

Dacă să analizăm doar primul alineat al art. 324 CP RM observăm că pedeapsa cu închisoarea a fost eliminată, a rămas doar amenda și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate. Însă, dacă vom face o analiză al întregului art. 324 din reglementarea nouă și mai exact alineatul (3): „Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite în proporții ce depășesc 100 de unități convenționale se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite

funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani”, și alineatul (4) din reglementarea veche: „, Acțiunile prevăzute la alin. (1), săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.”.

Constatăm că, atât în forma actuală, cât și în cea anterioară a art. 324 CP RM, pentru faptele ilicite ale persoanelor publice, a căror valoare nu depășește 100 de unități convenționale, nu este prevăzută aplicarea pedepsei cu închisoarea. Sancțiunea a rămas neschimbată, însă structura articolului 324 a fost modificată.

Totodată, remarcăm că, în urma modificărilor intrate în vigoare la data de 07.09.2024, sancțiunea a fost majorată pentru faptele cu o valoare ce depășește 100 de unități convenționale.

Conform art. 64 CP RM o unitate convențională este egală cu 50 lei. Respectiv, dacă proporțiile depășesc suma de 5000 lei atunci se aplică alineatul (3) din noua reglementare a art. 324. Sancțiunea a fost majorată, de la amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale, la amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale. Ceea ce demonstrează că statul încearcă să lupte cu fenomenul corupției pasive.

Cu toate acestea, nu este de înțeles cum a fost stabilită valoarea de 5000 lei. De ce statul consideră că această sumă nu este suficient de semnificativă pentru a atrage la răspundere cu aplicarea unei pedepse privative de libertate?

Considerăm că suma de 5000 lei ar trebui redusă, deoarece aceasta este disproporționat de mare în raport cu statutul funcționarilor publici. Având în vedere că aceștia au un nivel mai ridicat de cunoaștere și înțelegere a legislației în vigoare, ei sunt conștienți de gravitatea faptei de corupție și de prejudiciul adus ordinii de drept. Prin urmare, o valoare mai redusă ar reflecta mai bine standardele etice și de responsabilitate a funcției publice, contribuind astfel la descurajarea unor astfel de practici ilegale și la întărirea integrității funcționarilor publici.

La alin. 2 din noua reglementare se regăsește persoana cu funcție de demnitate publică sau de către un funcționar internațional care comite infracțiunea de corupție pasivă se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de

dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. Până pe data de 07 septembrie 2024 subiect al alin. 2 a fost doar funcționarul internațional și se pedepsea cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani. Observăm că sancțiunea anterioară a fost mai severă în comparație cu aceasta din prezent. Persoană cu funcție de demnitate publică în reglementarea de până la 07 septembrie 2024 pentru faptele de corupție pasivă, se pedepsea cu închisoare de la 7 la 15 ani cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani. La fel observăm o sancțiune mai blândă. Nu putem fi de acord cu aplicarea unei sancțiuni mai blânde față de persoanele cu funcție de demnitate publică ce comit infracțiunea de corupție pasivă. Or, corupția este starea de abatere de la moralitate, de la datorie [5, p.27].

De asemenea, eliminarea agravantei de la alin. (2), lit. b), care se referea la comiterea infracțiunii de corupție pasivă de către două sau mai multe persoane, riscă diminuarea caracterului descurajator al legislației penale. Această circumstanță agravantă pune accentul pe complicitate și pe faptul că infracțiunile săvârșite în grup sunt mai periculoase și au un impact mai mare asupra societății, atât prin dificultatea depistării infractorilor, cât și prin resursele implicate în combaterea acestora. Corupția organizată, realizată de două sau mai multe persoane, indică adesea un nivel de planificare mai ridicat și o intenție de a eluda legea în mod sistematic.

Sancțiunea pentru comiterea corupției pasive în proporții de mari și în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale a fost majorată de 8000 - 10000 unități convenționale până la 13000 - 20000 de unități convenționale. Susținem această modificare legislativă și considerăm că prin majorarea sancțiunii se va crea un efect descurajator, determinând persoanele să analizeze cu mai mare atenție dacă vor comite sau nu infracțiunea de corupție pasivă. Mărirea cuantumului sancțiunii contribuie la consolidarea cadrului legal de prevenire și combatere a corupției, crescând gradul de responsabilizare a subiecților de la art. 324.

Concluzie. Analiza modificărilor aduse articolului 324 din Codul Penal al Republicii Moldova, evidențiază o abordare legislativă care își propune să îmbunătățească lupta împotriva corupției pasive, dar și să răspundă provocărilor

reale cu care se confruntă statul în acest domeniu. Un aspect esențial este creșterea amenzilor pentru faptele de corupție pasivă săvârșite în proporții mari sau în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale. Aceasta subliniază hotărârea statului de a impune sancțiuni mai dure pentru faptele de corupție de mare amploare, ceea ce poate avea un efect descurajator asupra infractorilor.

Totodată, modificarea sancțiunilor aplicabile persoanelor cu funcții de demnitate publică și funcționarilor internaționali, prin reducerea pedepsei maxime de închisoare și a cuantumului amenzilor, reflectă o abordare mai permisivă față de aceste categorii de infractori. Această atenuare a sancțiunilor poate genera întrebări cu privire la eficiența măsurilor de descurajare a corupției la nivel înalt, având în vedere răspunderea sporită pe care aceste persoane o au față de lege și societate. Este necesară o analiză continuă a acestor modificări din art. 324 pentru a asigura că legislația penală din Republica Moldova rămâne un instrument eficient în prevenirea și combaterea corupției.

BIBLIOGRAFIE:

1. GREJDIERU, V., Coruperea pasivă și coruperea activă în legislația penală a Republicii Moldova, vol. 1. În: Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova, 2014, pp. 49-51.
2. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.78 din 29.03.2016.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, nr. 11 din 22.12.2014 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție. În: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.5, pag.4.
4. Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74 din 14.04.2009.
5. ȚURCAN, I., BRÎNZA, S., Coruperea pasivă ca formă de manifestare a corupției. În: Revista Națională de Drept, 2010, pp. 27-29.